

ใบความรู้ที่ ๑๔.๑ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๔)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านจากเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วากยะฝึกฝน
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบความรู้สำหรับครู
“การพิจารณาคคุณค่า ภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยา”

๑. การพิจารณาคคุณค่าด้านเนื้อหา

การพิจารณาคคุณค่าด้านเนื้อหา มีแนวทางในการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑.๑ รูปแบบ พิจารณาว่างานประพันธ์นั้นใช้คำประพันธ์ชนิดใด ลักษณะการแต่งถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์นั้น ๆ หรือไม่ ผู้แต่งเลือกใช้คำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่

๑.๒ องค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ สาระที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่านว่าเป็นเรื่องอะไร โครงเรื่องตัวละคร ฉากและบรรยากาศ และวิธีในการเลือกใช้ถ้อยคำและการนำเสนอว่า ผู้แต่งนำเสนออย่างไร

๒. การพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์

โดยทั่วไปแบ่งการพิจารณาเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การสรรคำ คือ การเลือกใช้ถ้อยคำของกวี

(๑) ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ธรรมดาๆ ที่ชาวบ้านใช้กัน และเข้าใจได้ชัดเจน ดังตัวอย่าง

กตกทุกขุชยาก

แสนลำบากจากเวียงไชย

มันเผือกเลือกเผาไฟ

กินผลไม้ได้เป็นแรง

(๒) ใช้สัมผัสที่ไพเราะ

- สัมผัสใน ดังตัวอย่างจากเรื่องภาพยนตร์พระไชยสุริยา เช่น

ระงับหลับเนตรนิ่ง

เอนองค์อิงพิงสิงขร

เหมือนกับหลับสนิทนอน

สังวรศีลอมภิญญาณ

๒.๒ การใช้ภาพพจน์

(๑) การเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

ค้อนทองเสียงร้องป๋องเป้ง

เพลินฟังวังเวง

อีแก้งเร้งร้องลองเซิง

(๒) การใช้สัญลักษณ์แทนตัวละครและเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

ผีป่ามากระทำ

มรณกรรมชาวบุรี

น้ำป่าเข้าธานี

ก็ไม่มีที่อาศัย

๓. การพิจารณาคคุณค่าด้านสังคม

การพิจารณาคุณค่าด้านสังคม เป็นการพิจารณาคุณค่าบทประพันธ์ว่า ผู้แต่งมีจุดประสงค์อย่างไร ในการจรรโลงสังคม ซึ่งพิจารณาจากทฤษฎี แนวคิด การให้คติเตือนใจ การแสดงให้เห็นถึงชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการสอดแทรกไว้ในบทประพันธ์ เช่น

- ๑) ให้ความรู้แก่ผู้อื่นตามจุดประสงค์ของผู้แต่ง คือ ใช้เป็นสื่อการสอน ใช้ในการสอนมาตราตัวสะกด
- ๒) ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการตามเนื้อเรื่อง

๓) ให้เห็นสภาพสังคมไทย เช่น

อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสีซอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภรรยา	โลภพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา

๔) แสดงความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของคนในสังคม เช่น

เชื่อเรื่อง ไสยศาสตร์	ตั้งตัวอย่าง	
ไม่จำคำพระเจ้า		เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท		ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
แสดงค่านิยมของครอบครัว	ตั้งตัวอย่าง	
ส่วนสุมาลี	วันทาสามี	เทวียู่งาน
เฝ้าอยู่ดูแล	เหมือนแต่ก่อนกาล	ให้พระภูบาล
		สำราญวิญญูณณ์

๕) ให้ข้อคิด คติธรรม นำไปใช้ในชีวิตรังนี้

- ข้าราชการที่ดีต้องไม่คดโกง
- คนไทยไม่ควรหลงระเริง เพลิดเพลินในกามจนเกินไป
- ผู้นำประเทศต้องควบคุมดูแลข้าราชการ อย่าให้รังแกประชาชน
- ถ้าข้าราชการไม่สุจริต คดโกง ประเทศชาติจะประสบความหายนะต่างๆ
- คนเราทุกคนต้องตาย ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้า การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทุกคนต้องไม่

เบียดเบียนกัน